

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 4 Grudnia r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 25 Listopada.

Przez n a y w y ż s z e u k a z y J. C. M. do Rządzącego Senatu: D. 2 listopada, starszy lekarz 19go półku strzelców sztab-lekarz *Hulkowski*, mianowany asesorem kolegiatnym. — D. 7. listop. opiekun honorowy i członek rady instytutów moskiewskich wice-admirał *Sablin*, wyniesiony na Rzeczywistego Radcę Taynego. — Radca stanu *Dymitr Lwow*, za służbę odznaczający się gorliwością i podjęte prace w kremlńskiej szkole architektonicznej, wyniesiony na Rzeczywistego Radcę Stanu.

— Przez n a y w y ż s z y u k a z d. 13 października, w nagrodę gorliwości odznaczający się służby, sztab-lekarze *Simkowski* i *Przesmycki*, lekarz *Pochwaliński*, Doktorowie Medycy *Oczapowski* i *Ber*, sztab-lekarze *Rydkin*, *Jabs* i *Sacharow*, mianowani asesorami kolegiatnymi.

— Przez n a y w y ż s z e u k a z y do kapituły orderów rossyjskich: d. 19 paździer., w nagrodę znakomitego męstwa i waleczności, okazanej w bitwie przeciw polskim buntownikom d. 7 czerwca, mianowany kawalerem orderu *S. Anny 2giej klasy*, dowodzący mińskim półkiem pieszym Podpółkownik *Krahelski*. — D. 21 paździer. po zaświadczeniu Jenerała *Piechoty*, Hrabiego *Tołstoja*, o gorliwej służbie i odznaczeniu się w bitwach z polskimi buntownikami, naytąskawiej mianowani kawalerami orderu *S. Włodzimierza*, kurlandzki ober-forstmistrz Radca Kolegiatny, Kamerher *Manteifel*, 3ciej klasy, a Pocztmistrz Połagowski Radca honorowy *Francen* i gubernii Wileńskiej powiatu Oszmianskiego Marszałek, odstawni sztabkapitan *Feldmann*, tegoż orderu 4tej klasy. — D. 22 paździer. CESARZ JEGOMOŚĆ, na okazanie szczególnego Swego zadowolenia będącym w służbie N. Cesarza Austriackiego rotmistrzom: Baronowi *Hompeszowi* i Hrabii *Kabalinemu*, oraz Kapitanowi *Kerberowi*, za czynne uczestnictwo w bitwach z polskimi buntownikami, raczył ich mianować kawalerami orderu *S. Anny 3ciej klasy* z kokardą. — D. 25 października: Dowódca odwodowego batalionu 7go półku strzelców Podpółkownik *Eysmont* orderu *S. Anny 2giej klasy*; sprawujący obowiązki Policmeystra staroruskiego, Major 4go półku Karabinierów *Jasiński* tegoż orderu 3ciej klasy. — Orderu *S. Włodzimierza 4tej klasy*: sztab-lekarze *Borowski*, *Stefani*, *Czulicki* i porucznik połowych inżynierów *Zielonko*.

— Naywyższy Reskrypt J. C. M. do P. Małorossyjskiego Wojennego Gubernatora, Jenerała-Adjutanta *Xiążęcia Repnina*.

Xiążę Nikołaju Grzegorzewiczu! Ze wszystkich doniesień waszych z zadowoleniem dostrzegam chwalebna serdeczność i płomienistą gorliwość, z jakimi Dworzeństwo i zgromadzenie kozaków powierzonych wam gubernii Połtawskiej i Czernihowskiej przykładały się do formowania działających szwadronów Małorossyjskich półków kozackich, teraz na służbę już wystanych. Biorąc to za nowy dowód tej niezachwianej wierności ku Tronowi i Ojczyźnie, którą zawsze się odznaczało Szlachetne Dworzeństwo i zgromadzenie kozaków gubernii małorossyjskich, przyjemnie Mi poruczyć wam, oświadczyć im za to szczególniejsze Moje zadowolenie i zupełne przyznanie. Zostają z resztą zawsze ku wam przychylam.

Na autentyku podpisano własną Jego CESARSKIEJ MOŚCI ręką:
N I K O Ł A J,

w Carskiem-Siele
14 Września 1831 roku.

— CESARZ JEGOMOŚĆ d. 24 października utwier-

dzić raczył opinią Rady Państwa, przyznającą prawa dworzeństwa podoficerowi, *Alburn-Achmet-Paszy-Oglu*, jako pochodzącemu od władcy obwodu Tabasarańskiego, przyłączonego do Imperyum Rossyjskiego w 1802gim r., a władcy ci mieli dane rangi, do których przywiązane jest dziedziczne dworzeństwo.

— Przez ukaz okólny Rządzącego Senatu 1go depart. pod 19 listopada, obwieszczono o uznaniu *Hugona Walanda*, honorowym wice-konsulem francuzkim w St.-Petersburgu, z dozwoleńiem zajmować się czynnościami konsulskimi, przez poselstwo francuzkie jemu powierzonymi. (G. S.)

Wilno dnia 1 listopada.

W zeszłym miesiącu, potrzebowano ztąd do Królestwa Polskiego, prostego sukna i płótna; lecz ponieważ tych towarów nie było w zapasie, przeto musiano się po nie udać do gubernii Wielkorossyjskich; średnie gatunki sukien, zbywają się tu nader korzystnie. Zjazd Żydów, dla zakupowania pomienionych i innych towarów, coraz się zwiększa, i powiedzieć można, iż w ogólności handel w tym kraju staje się coraz pomyślniejszym, zwłaszcza gdy z Moskwy przywozi się coraz więcej towarów. — Podług wiadomości z Pruss, w Królcu niedostatek towarów rossyjskich mocno się czuć daje; szczególnie zaś poszukują tam skór wołowych i drzewa. — Za beczkę pszenicy płać tu po 11, żyta po 6 r. sr., jęczmienia po 4 r. 50 k. sr., a owsa po 3 r. sr. (T. P.)

Warszawa dnia 5 Grudnia.

Most między Warszawą a Pragą dziś lub jutro ma być przywrócony. Kra jeszcze płynie, lecz przewóz ułatwia związek.

Na ostatnich targach warszawskich płacono za korzec żyta zł. od 21 do 24. Pszenicy od 28 do 52. Jęczmienia od 21 do 23. Owsa od 12 i pół do 13. Siana furę jednokonną od 25 do 40; parokonną od 18 do 60. Słomy furę od 12 do 20.

— Dnia 6 —

Postanowieniem NAYJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 4 (16) listopada r. z. Pan *Wilhelm Neumann*, Fabrykant kapeluszy w Warszawie, otrzymał tytuł Kapelusznika Dworu Królestwa Polskiego.

Po wydaniu już dawniej 2ch poszytów dzieła o *Porządkach architektonicznych* przez budowniczego rządowego *Markoni*, wychodzi teraz na widok publiczny poszyt 3ci, po którym wkrótce także ukończony będzie i poszyt 4ty. Nabyć można całego dzieła w sklepie *Dal Trozzo* przy ulicy Senatorskiej.

Numer 4 tomu VII *Sylwana* z kwartału 4go r. z. 1830, którego druk z powodu ówczesowych wypadków krajowych przerwany został, wydany będzie na następujący nowy rok, wraz z rocznikiem Królewskiego korpusu leśnego na r. 1832. Prenumeratorowie, którzy dotąd prenumeraty na ten Numer nie opłacili, z przystaniem jej do redakcyi pospieszyć zechcą.

Znany z kilku dzieł uczonych i niezmordowanej pracy, pełen pięknych talentów literackich P. *Konstanty Stotwiński*, powierzona ma sobie editaż straż *Xiągozbioru Ossolińskich we Lwowie*, przez NAYJAŚNIEJSZEGO Cesarza Austriackiego, zatwierdzonego instytutu. Wkrótce więc spodziewać się należy nowych płodów gorliwości tego ulubionego pisarza, i że dalszy ciąg tak nazwanego *Czasopisu Biblioteki Ossolińskich* wkrótce ogłoszony zostanie.

W zeszłym miesiącu przeniósł się do wieczności, przeżywszy lat 40 kilka, *Stanisław Rej*

gulski syn rzeźbiarza, szczególnie z popiersi w pierścieniach uniworskich wstawionego i powszechnie uwielbianego z rzadkiego talentu za czasów Króla Stanisława Augusta. Od młodości swej Stanisław Regulski przykładał się do literatury i poezji; gruntowna znajomość języka Włoskiego, Niemieckiego i Francuzkiego, czysty i surowy smak, wrodzony talent, wróżyły w nim znakomitego pisarza dla literatury oyczystej; pierwsze jego prace, jako to: przekład trajedyi *Machbeta*, przedstawiany dotąd na teatrze narodowym, ułotne poezye w pamiętnikach *Bentkowskiego* umieszczane, przekład *Meropy*, której pierwszy akt znany jest publiczności, sprawdziły te piękne nadzieje; nayboleśniesz kalectwo, bo zupełna łutrat wzroku, położyły tamę dalszym jego pracom. Niedolę swą znosił zmarły *Regulski* z nadzwyczajną cierpliwością i poddaniem się woli Przedwiecznego. Przmioty jego serca i duszy odpowiadały przmiotom umysłu, jednaly mu szacunek wielu przyjaciół.

— Dnia 7 —

Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego przez postanowienie z dnia 3 b. m. mianował Pana Ignacego Cieszkowskiego, Zastępcą Prezesa Dyrekcji Głównej Towarzystwa Ziemskiego Kredytowego.

Obywatele Miasta Stołecznego *Warszawy*, liczenie codziennie zbierają się w miejsca oznaczone dla ponowienia przysięgi wierności NATYJAŚNIKOWEMU CESARZOWI i KRÓLOWI NIKOŁAJOWI I, oraz J. C. W. CESARZEWICZOWI, Wielkiemu Xięciu Nastejcy Tronu. (*Gaz. War.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 13 listopada.

Na posiedzeniu dnia 10, izba deputowanych zajmowała się roztrząsaniem prawa o podnoszeniu do stopni wyższych w woysku, którego kilka artykułów przyjęto. — Na posiedzeniu dnia 11, słuchała raportu komisji roztrząsającej projekt do prawa, względem zaprowadzenia odmian w prawodawstwie kryminalnem. Komisja zwraca uwagę rządu na karę śmierci cywilney, której zniesienie wiele sądów królewskich uważa za rzecz potrzebną; sądzi ona, iż przyzwolciej byłoby, stosownie do żądania wielu tych sądów, zafundować osady naksztalt *Botany-Bay*. Komisja uważa także, iż wygnanie za występki polityczne, jest tylko napozor karą, którą lepiej byłoby zmienić na więzienie osobiste. Uczyniła ona także niektóre odmiany co do kar, stanowiących na występki podpalania. Raport ma być wydrukowany i rozdany. — *P. Argout*, minister handlu i robot publicznych, przedstawił projekt do prawa względem składów, tranzytu i nowej taryfj opłat na komorach celnych, oraz projekt do prawa, którego celem jest zezwolić na przyjęcie ofiary podawanej przez *P. Galabert*, zaprowadzenia na jego aysk i stratę nowego kanału, który będzie się nazywał kanałem Pirenejskim, i który połączy morze Śródziemne z Oceanem, przez poprowadzenie kanału południowego do *Bajony*. Potem, izba zajmowała się dalszym roztrząsaniem prawa, o podnoszeniu do stopni wyższych w woysku. — Posiedzenie dnia 12, poświęcone było na przyjmowanie prośb; między innemi, godną jest uwagi petycja mieszkańców depar. *Mozelli*, którzy żądają, ażeby zwłoki marszałka *Neya*, były złożone w *Panteonie*; petycja ta, odesłana została do prezesa ministrów.

— Izba parów, na posiedzeniu dnia 10, przyjęła większością 66 głosów, przeciwko 4, projekt do prawa względem wydatku nadzwyczajnego, w ciągu roku 1831, na koszt naprawy sali obrad izby deputowanych.

— Utrzymują, iż dochód z podatków ubocznych w ciągu ostatniego miesiąca, przewyższał o 5,200,000 fr., dochód z odpowiedniego przeciągu czasu w roku 1830.

— Ukończono w biurach ministerjum spraw wewnętrznych pracę, skutkiem której, trzysta

sześćdziesiąt krzyżów legii honorowej ma być rozdanych między gwardyą narodową paryską.

— *Gazeta Messenger des Chambres*, ogłasza następującą listę przedmiotów skradzionych w gabinecie medalów biblioteki królewskiej: 1) Wielka czasza złota, mająca 6 cali średnicy z płaskorzeźbą, która wysadzana jest bizantyńskimi medalami; 2) czasza wyznaczona z wyobrażeniem w płaskorzeźbie króla, z dynastji Sassanidów; 3) rozmaite przedmioty, znalezione w grobie *Childeryka*, jako to: pszczoły północne, pierścien złoty i t. d., złota pieczęć *Ludwika XII*, starożytna bulla złota, wielki medal złoty *Ludwika XIV*, wyobrażający front *Luvru*; 4) złote medale greckie i rzymskie, t. j. 53 złotych medalów Syrakuzanich, i 5 medale królów Epirotów (1 *Neoptolema*, 2 zaś *Pyrrusa*); zbiór złotych medalów Cesarzów, licząc w to wielki medal; w ogóle sztuk 95; medale, od czasów *Syzya Pompejusza* do *Justiniana II*, w ogóle 3192 złotych medalów; 5) złote medale nowbytnie, t. j. 37 medalów królów francuzkich od *Karola VII* do *Ludwika XIII*, 125 medalów *Ludwika XIV*, 75 *Napoleona*, 4 *Ludwika XVIII* i *Karola X*, 20 medalów wybitych na cześć wielkich ludzi Francji, zbiory *Ludwika XIV* i *Ludwika XV*, w ogóle sztuk 454; zbiór papieżów 65 medalów. Szacują wartość materialną wszystkich przedmiotów skradzionych na 500,000 fr. — Policja powzięła już niejaki ślad o sprawcach tej kradzieży. Uwzięnienie niejakihs *Fossarta* i *Drouillet*, przy których znaleziono znaczną ilość złota, zdaje się być pierwszym znakiem. Pierwszego poznali urzędnicy biblioteki, iż często tam przebywał, a szczególnie w gabinecie medalów.

— Unoszą z departamentu Niższych Pireneów pod dniem 5 listopada: „Naypewniejsze wiadomości, stanowią ogólną liczbę zbiegów francuzkich zebranych w *Valadolid* 46. Dwudziestu ich jeszcze się tam znajduje. Iani wtieleńi do 16go półku linowego hiszpańskiego, ściągali na siebie przez swe postępowanie, surowość rad wojennych; wielu skazanymi zostało do prezydów; inni zbiegli, bawią się na wsi włoczą.

— Jey Król. Wysokość Xiężna *Leuchtenberg-ska*, przybyła do *Meudon*, w celu znaydowania się przy rozwiązaniu połoju swej córki, Xiężnej *Braganckiej*, małżonki *Don Pedra*.

— Czytamy w gazecie *Patriote du Puy-de-Dome*: „Jenerał *Lafayette*, który mimo stronnictwa, jakiego się trzyma w interessach politycznych, nie zaniedbał nigdy skromnego zatrudnienia rozsądnego rolnika, który przez swe starania, w przeciągu lat kilku, podwoił dochody majątku swego *Lagrange*, otrzymał nagrodę zachęcenia (800 fr.), która przyznana mu została przez radę jenerału departamentu *Sekwany* i *Marny*, za o-doskonalenie zwierząt domowych. Dwa wieprze dziwney wielkości, i wół ogromney tuszy, przedstawione do konkursu, poświędziły o użytecznych zatrudnieniach nowoczesnego *Cyncynata*.

— Wiadomości od Jenerała *Bojera* z *Oranu*, są następujące: *El Hammery*, gubernator z ręki cesarza Marokańskiego, kusząc się zdobyć je bez żadnego skutku przez dni osm, cofnął się do forticy *Maskary*, gdzie wyrzucił w pień 200 Turków, którzy jey strzegli, chociaż mu ją sami oddali. Ten przykład skłoni bez wątpienia Turków, strzegących jeszcze *Tremecenu* i *Mustaganimu*, iż będą się mężnie przeciw niemu bronili. (*J.d.S.P.*)

ANGLIA.

Londyn d. 11 listopada.

Processya lorda majora do *Guildhall* odbyła się dnia 10 sposobem zwyczajnym. Lord-major, aldermanowie i szeryfowie udali się w karetach galowych do nowego mostu londyńskiego, gdzie czekał na nich statek bogato ozdobiony, który ich zawioził do mostu Westminsterskiego. Wszyscy ministrowie gabinetowi znaydowali się na obiedzie w *Guildhall*, oprócz hrabiego *Greja* i

lorda *Melbourne*, którzy wymówili się przyczyną niedomagania. Całe ciało dyplomatyczne i sędziowie na nim się także znajdowali. Stół zastawiony był na 1,300 osób. Lord-major wznosił toast za zdrowie Króla, Królowej, wojska, floty, miasta *Londynu* i ministrów. Po obiedzie był wielki bal, który przeciągnął się do późna w nocy.

— Dowiadujemy się z gazety *Canton-Register* pod dniem 26 maja, iż wielkie wszczęły się niesnaski między Anglikami a Chińczykami. Od niejakiego już czasu postępowanie władz chińskich w *Kantonie*, wzbudzało obawę zerwania w komitecie kupców angielskich. Jeden z negocjantów *Hongs* został oskarżony o występne znoszenie się z Anglikami i zaprowadzony do więzienia, gdzie umarł. Dnia 12 maja rzeczy zaszły dalej. *Fou Youen* i *Hoppo* zbrojącą ręką wpadli do faktoryi angielskiej, wyłamali drzwi, nasygrywali się z portretu królewskiego i innych dopuścili się gwałtowności. Listy z *Kantonu* donoszą, iż znaczna część faktoryi została spalona przez Chińczyków i do szczytu zniszczoną. Komitet kupców angielskich, wydał dnia 21 maja uwiadomienie, że w teraźniejszych okolicznościach handel nie może bezpiecznie bywać prowadzonym, i że wszystkie stosunki handlowe między Anglią a Chinami ustaną od dnia 1 sierpnia, jeśliby do tego czasu nie otrzymano zadosyć uczynienia. W chwili, kiedy pomienione bezprawia popełnione były w *Kantonie*, żaden tam nie znajdował się okręt angielski.

— Dnia 15. —

Papiery publiczne. Konsolidy 82½.

Utrzymują, iż parlament zbierze się, dla odbywania spraw, przed 10 grudnia, i że ministerium przedstawi bil przeciwko stowarzyszeniom politycznym, nazywającym się związkami politycznymi.

— *Xiążę Wellington*, w godności swej lorda strażnika pięciu bram, przybył do *Douwes* dla prezydowania na sądach kryminalnych. Obrano środki ostrożności i chciano mu dodać straż honorową, której jednakże nie przyjął, jakoteż wystrzałów z dział, któremi tak często był witany za powrotem do Anglii; spokojność zgoda nie była zamieszana w *Douwes*.

— Zawiązała się między naszymi gazetami sprzeczka względem zaraźliwości cholery. *Kuryer* utrzymuje, iż nie jest zaraźliwa, gazeta zaś *Times* twierdzi przeciwnie.

— Donoszą z *Portsmouth* pod dniem 12, że okręty *Revenge* o 78 działach i *Magicienne* o 24, należące do eskadry stojącej przy *Dunes*, zawinęły do tamecznego portu. Eskadra, która znajduje się jeszcze przy *Dunes*, składa się z następujących okrętów: *Talavera*, *Wellesley*, *Tribuna*, *Galatea*, *Curaçao*, *Imogenes*, *Tweed*, *Charybda* i *Brisk*. Poseł angielski w *Hadze* miał jakoby uwiadomić admirała *Warren*, że, podług wszelkiego prawdo-podobieństwa, nie będzie potrzeby, iżby eskadra znowu pokazała się przy brzegach *Hollandyi*, ponieważ rząd tego kraju uwiadomiony został o zebraniu się i celu tej eskadry.

— Jeden z hersztów rozruchów zaszytych w *Bristolu*, przytrzymany został w *Liverpoolu*.

— Donoszą, pisze gazeta *Morning-Herald*, że okręty należące do projektowanej wyprawy *Don Pedra* będą oddane, lecz zostaną zmniejszone co do broni i zapasów wojennych, tak, iż tyle tylko będą użyteczne, ile są okręty kupieckie. Wyprawą mają kierować, oprócz margrabiego *Palmelli*, margrabia *Loulé*, hrabia *Alva* i generał *Saldanha*. *Kuryer* donosi, iż wiadomość o zdjęciu sekwestru z jednego z okrętów *Don Pedra* jest przedwczesną: wszystkie bowiem jeszcze zostają pod sekwestrem, i niewiadomo nawet, jakie są względem nich zamiary rządu.

— Komitet kupców angielskich donosi z faktoryi *Makab* pod dniem 20 maja, co następuje: „Dwa członkowie komitetu udali się do *Kantonu*, żądając zadosyć uczynienia za złe obywateli, którego doznali ze strony rządu chińskiego; lecz przełożenia ich nie były wysłuchane, i własność

kompanii ciągle jest niszczone; krajowcy, którzy do tego są użyci, muszą pracować dniami i nocą; dano się nawet słyszeć komitetowi, że to był tylko początek podobnych środków, a komitet otrzymał proklamacyą, wydaną przez znakomitszych urzędników *Kantonu*, skutkiem jej używanie do posług krajowców i składanie prośb przy bramach miasta jest zabronione, wszelka komunikacya z *Kantonem*, za pomocą statków cudzoziemskich jest zakazana, i oddziały żołnierzy chińskich wystane są dla pilnowania okrętów, stojących na kotwicy w *Hampo*. Do proklamacyi dołączona jest pogroźka, iż, jeśliby cudzoziemcy nie zastosowali się do rozkazów rządu, zostaną wypędzeni z kraju i zabroniony im będzie na zawsze wstęp do *Kantonu* dla prowadzenia handlu.” Około 500 Chińczyków było użytych do zbicia budowy faktoryi angielskiej w *Kantonie*; zbijanie to zostało już ukończone. Dnia 21, sekretarz komitetu przybył do *Kantonu* z przełożeniami do rządu, które złożył na pełnym zgromadzeniu negocjantów *Hongs*, oraz oddał klucze od zabudowań kompanii rządowi; ale gdy *Hongowie* nie chcieli tego przyjąć, sekretarz złożył je sam u oficera, który zwyczajnie przyymuje prośby przy bramach miasta. *J. d. S. P.*

— Dnia 18 —

Wczora i dzisiaj odprawili ministrowie radę gabinetową, jak mówią, względem urządzenia środków przeciw rozszerzeniu się cholery. Z *Sunderland* nadeszły nie bardzo zaspokajające wiadomości.

Korrespondent Hamburski umieścił z listu z *Londynu* z dnia 18 listopada następujące wyjątki: „Poczyniono tu znaczne zakłady, że hrabia *Grey* odstąpi swego urzędu i stawiano 3 przeciw 2, że przed świętami Bożego Narodzenia, albo przed zebraniem się na nowo parlamentu zaydą istotne zmiany w gabinecie. Wspierający to mniemanie złołem, są właśnie ci sami, którzy znali większość głosów w izbie wyższej za odrzuceniem bilu o reformie; dla tego teraźniejsze ich mniemanie tém bardziej zadziwiają. Podług planu nowych politycznych działań, lord *Brougham* ma być pierwszym ministrem, Pan *R. Peel* wielkim podskarbisem kanclerzem skarbu, lord *Lyndhurst* lordem kanclerzem, a *Xiążę Wellington* naczelnym wodzem. Gazeta *Morning-Chronicle* pisze, że zaszło nieporozumienie między pewnemi wyższymi osobami; przeciwnie zaś gazeta *Sun* zapewnia, że domysł ten jest bezzasadny, gdyż Król udzielił hrabiemu *Grey* blankietu do mianowania nowych parów. Niejaki *P. Place* oświadczył nie dawno na pewnym zgromadzeniu, iż ministrowie chcieliby chętnie odwlec zebranie się parlamentu, gdyż nowy bil nie jest jeszcze wykonczony.

Odprawiona wczora rada gabinetowa, zajmowała się pytaniem: jak długo parlament ma być na nowo odroczony.

Disieyza gazeta *Atlas* pisze: jest rzeczą pewną, iż parlament jutro będzie znowu odroczony, lecz nie wiadomo, na jak długi czas. Zachodzi wątpliwość, czy Król zwoła radę tajną w *Londynie* lub w *Brighton*. Mniemają, iż na niej przełożone będą Monarsze zasady nowego bilu reformy, i że odroczenie parlamentu, jeśliby tego do pomysłu skutku powyższego zamysłu trzeba było, przedłuży się aż po świętach Bożego Narodzenia.”

Gazeta *Goniec* twierdzi, iż nie ma powodu przypuszczenia, aby ministrowie względem bilu o reformie znajdowali nowe trudności. Powodzenie tego środka jest niechybne, jakiegokolwiek by drogi rząd użył do jego osiągnięcia. Nowy bil w niczem się różnić nie będzie od bilu lorda *Johna Russel*. W duchu popularnym, jeźliby można, jeszcze będzie mocniejszy. Ta sama liczba dawnych miasteczek utraci prawo głosowania, chociaż może będą poczynione niektóre zmiany względem pojedynczych miejsc, a zastępcy odsuniętych miasteczek wszyscy podzieleni będą na hrabstwa i wielkie miasta. Podrzedne szczegóły bilu, mianowicie przepisy względem zbierania głosów i

wpisywania, będą poprawione w duchu, dążącym do rozleglejszego środka.

Xiężna *Dino*; siostrzenica Xiężca *Talleyrand*, bawi w zamku *Wolmer*, dokąd udała się dla odwiedzenia Xiężca *Wellingtona*.

Onegdaj mieliśmy dzień bardzo mglisty. Żaden statek nie odważył się płynąć na *Tamizie*, aby się nie wystawił na największe niebezpieczeństwo, a statki parowe, przybywające do *Londynu* lub odpływające, zatrzymały się. Statek parowy z *Ostendy*, który w zeszły wtorek wypłynął, mógł dopiero w piątek przybyć do lądu.

— Dnia 22 —

Wczoraj o godzinie wpół do zgiey po południu, przybył Król Jmć z *Brighton* do tutejszej stolicy, i przewodniczył w pałacu *St-James* na tajney radzie; na której postanowiono odroczyć parlament do dnia 6 grudnia. Odroczenie to ogłosił natychmiast lord kanclerz w Izbie wyższej, a Xiężę *Richmond* i lord *Holland*, towarzyszyli mu jako kommissarze królewscy. Monarcha, dawszy jeszcze kilka posłuchań, i wysłuchawszy rekordera *Londyńskiego*, wrócił o godzinie gley wieczorem do *Brighton*.

Wiadomość o bliskim zwołaniu Parlamentu, sprawiła tu wielką radość, i cena papierów skarbowych, podniosła się blisko jednym procentem.

Odezwa królewska wczoraj wydana, zabrania przystępować do tworzących się antipolitycznych towarzystw, niezgodnych z prawem, pod zagrożeniem kar ustawami przepisanych.

Gazeta *Morning-Post* doniosła, iż lord Kanclerz, będąc ostatnim razem w *Brighton*, nie znajdował się na obiedzie u Monarchy, a ztąd wnosiła, iż stracił zaufanie Króla. Doniesienie to zabiła Gazeta *Globe*, i twierdzi, iż lord Kanclerz, jak dawniej, tak i teraz, posiada zaufanie Monarchy w najwyższym stopniu.

Piszą z *Portsmouth* pod d. 19 b. w. — „Okrety *Madagascar* o 46, i *Kent* o 78 działach; przybyły tu z *Malty*, z kąd dnia 29 września wypłynęły; znajdował się na nich 85ty półk, który, wysiadłszy na ląd, otrzymał rozkaz udania się natychmiast do *Winchester*. Gdy okręty te płynęły około nowej wulkanicznej wyspy, *Graham*, nie postrzegły żadnego wybuchu ognia. — Statek przewozowy *Britomart*, przybył wczoraj z wyspy *Fernando-Po*, z kąd dnia 11 września wypłynął. Naówczas grassowała tam znowu zaraźliwa choroba, na którą wiele ludzi zmarło. — Flotta, pod dowództwem Admirala *Warren*, ciągle jeszcze stoi w *Dünes*; mniemają atoli, iż wkrótce uda się w rozmaite strony, gdy coraz bardziej niknie podobieństwo wyprawy przeciw *Hollandyi*.

Nadeszły wiadomości z osad naszych. Z przylądka *Dobry Nadziei* donoszą, iż Gahtasowie zamordowali kilku osadników, na posiadłości Angielskiej w *Port-Natal*. Rzeź byłaby większą, gdyby znaczna część osadników nie schroniła się do innych osad. — Nad rzeką *Łabędzią*, wychodzi w powo założonem mieście *Freemantle*, gazeta pod napisem: *Dziennik Zachodnio-Australny*. (G. W.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Bruzella dnia 14 listopada.

Na posiedzeniu dnia 11, izba reprezentantów, odrzuciła większością 37 głosów przeciwko 24, projekt komisyyi, ażeby odesłane zostały do komisyyi śledczej kwestye uczynione przez *P. Gendebien* względem niepowodzeń, których doznała armia belgijska; izba postanowiła wyznaczyć w tym celu szczególną komisyyą śledczą. — Na posiedzeniu dnia 12, izba przyjęła większością 62 głosów przeciwko jednemu wydatki tymczasowe, oznaczone dla ministrów skarbu na czwarty kwartał.

— Wiadomość o przybyciu bankiera *Rotszylda* do *Bruzelli*, doniesiona przez wiele gazet, jest fałszywa. Mówią o pożyczce, którą rząd ma zamiar zawrzeć z domem *Rotszylda*. Jedna z naszych gazet powiada, że *P. Rotszyld* przyrzekł istotnie ku końcowi miesiąca października usku-

tecznić tę pożyczkę, lecz przed kilką dniami uwiadomił, iż nie pierwey podeymie się to uczynić, aż Król *hollenderski* przyymie traktat pokoju.

— Powiadają, że *P. Nothomb* będzie mianowany ministrem do Stanów Zjednoczonych Północney Ameryki.

— Dnia 18 —

Na posiedzeniu izby reprezentantów dnia 14, *P. Nothomb* rozwinął swój projekt względem wynagrodzeń mających się udzielić osobom, któreby zamierzały osiąść w *Belgium*, opuszczając części kraju, które mają być ustąpione *Hollandyi*. Postanowiono wziąć ten projekt pod rozwałę, i odesłać do sekeyi.

— *P. Penceranda* wyjechał dnia 15 do *Londynu*; *P. Faber* nie pojedzie tam, gdyż rząd dla oszczędzenia kosztów postanowił wysłać jednego tylko komissarza do Konferencyi *Londyńskiej*.

— Gazeta *Emancipation* twierdzi, że Konferencya *Londyńska* dała dnia 10 t. m. odpowiedź ze strony pięciu mocarstw na uwagi pełnomocników Króla *Hollenderskiego*, zawierającą, że 24 artykuły nie mogą w niczem już byćz odmienione, i że Konferencya uczynić tego nie ma nawet prawa; że Królowi *Hollenderskiemu* zostawione jest prawo wybierania pokoju lub wojny, i że *J. K. Mość* ze swojej strony, powinien uznać Konferencyi prawo obierania środków, jakie ona uważa byćz za najstosowniejsze do przecięcia kroków nieprzyjacielskich. (J. d. S. P.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Oto jest obrachunek, podany przez gabinet królewski *Francuzki*, za zasadę przyszłej listy cywilney. Król: wydatki osobiste 100,000 fr.; szkatułka 300,000; gabinet 60,000; biblioteka, prenumerata rycin 258,000. — Królowa i dzieci, mające mniej niż lat 15: wydatki osobiste i łaski, 1,000,000 fr. — Służba wojskowa (adjutanci królewscy) 360,000; kaplica 40,000; — Muzyka, łożo, tęstra, przedstawienia benefisowe 300,000; — Potrzeby domowe: płaca sług 650,000; liberya 200,000; bielizna, praczkarnia, 160,000; opał 250,000; światło 870,000; kuchnia 750,000; piwnica 180,000; — Wydatki na stajnię, na 300 koni 900,000; stado w *Meudon* 120,000; — Zarząd domu 410,000; Archiwa koronne 23,500; — Skarb koronny: skarb 320,000; skrzynka żołnierzy wystużonych 850,000; wsparcia, pensye, 1,500,000. — Sprzęty: ruchomości osobiste, naprawy, 1,200,000; rękodzielnie w *Sèvres* 326,000; fabryka *Gobelinów* 288,000; fabryka w *Beauvais* 78,000; — Sztuki piękne i muzeum 450,000; wyroby sztuki 500,000; monety i medala 406,000; — lasy i zabudowania 1,100,000; mieszkania własne i utrzymanie ich; 3,050,000; — Wydatki na utrzymanie zdrowia 80,000; — Wydatki nadzwyczajne: kosza podróży 1,000,000; uczty i uroczystości 400,000; podarunki 150,000; zapas tymczasowy 200,000; wydatki rozmaite 100,000 fr. — W ogóle 18,691,500 fr.

— Kilku młodych *Greków*, bawiących w *Paryzu*, umieściło w gazecie *Courrier* artykuł, w którym, poniżając rządy hr. *Capodistrias*, usiłovali morderstwo jego, jeżeli nie usprawiedliwić, to wystawić przyuymniej, jako zdarzenie nader pomyślnie dla *Grecyi*. Obronę prezydenta, w gazecie *Journal de Débats*, wziął na się *P. Eynard*; (znany *Filohelen* w *Europie*) i odpowiadając na pytanie pomienionych osób, co prezydent od czasu przybycia swojego do *Grecyi*, pożytecznego zrobił? pisze pomiędzy innemi, co następuje: W krótkim czasie rządów swoich, prezydent założył znaczną liczbę szkół wzajemnego uczenia, których w samym *Peloponezie*, znajduje się dziś 114; w *Nauplii* założył szkołę wojskową, w *Poros* seminaryum, w *Eginie* dom dla sierot, liczący dziś 500 wychowanców, dwie szkoły: jedną wzajemnego uczenia, drugą zaś języka greckiego, filologii, początków matematyki, nauk fizycznych, rysunkow i t. p. i drukarnie. Dalej, z darow przyjaciół założył bibliotekę, muzeum starożytności greckich, posiadające dziś przeszło 1500 dawnych naczyń, lamp i t. p. W *Tyryncie*

DODATEK